

PUOLUSTUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 5/2000 vp

Hallituksen esitys eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä kesäkuuta 2000 lähettäessään hallituksen esityksen eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä (HE 76/2000 vp) ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että puolustusvaliokunnan on annettava lausunto ulkoasiainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- linjanjohtaja Aleksi Härkönen, ulkoasiainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Risto Eerola, oikeusministeriö
- pääsihteeri Matti Vuorio, puolustusministeriö
- johtaja Markku Lakomaa, Patria Industries Oyj edustaen samalla myös Suomen Puolustusteollisuusyhdistys ry:tä.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Roomassa 16 päivänä marraskuuta 1998 Suomen tasavallan hallituksen ja Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaiden välillä tehdyn eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen.

Sopimuksessa määrätään Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän tarkkailijamaiden osallistumisesta Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän puitteissa toteutettavaan tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lain on tarkoitus

tulla voimaan samana ajankohtana kuin SOC-RATE-sopimus.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

SOCRATE-puitesopimus

Kuten hallituksen esityksessä on todettu, Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän tutkimus- ja teknologiatoiminta perustuu EUCLID- ja THALES-ohjelmiin, joiden toimintaperiaatteet on määritelty näitä koskevissa sopimuksissa. EUCLID- ja THALES-sopimukset sisältävät menettelytapasäännöksiä, joiden tavoitteena on mahdollistaa monenkeskinen kustannustehokas tutkimusyhteistyö. EUCLID-ohjelasopimus koskee tutkimus- ja teknologiaprojekteja, joihin osallistuvat jäsenmaiden teollisuusyritykset. THALES-sopimus puolestaan koskee hankkeita, jotka toteutetaan jäsenmaiden valtion omistuksessa olevien tutkimuslaitosten välillä.

Oikeudellisten ongelmien ratkaisemiseksi on valmisteltu erillinen SOCRATE-sopimus, joka mahdollistaa tarkkailijoiden osallistumisen WEAG:n puitteissa toteutettavaan tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön. SOCRATE-sopimuksella ei hallituksen esityksen mukaan luoda uusia itsenäisiä säännöksiä, vaan sopimus rakentuu viitteistä jo voimassa oleviin EUCLID- ja THALES-sopimuksiin.

Suomi toimii WEAG:ssa tarkkailijana ja on hakenut kuluvan vuoden toukokuussa sen täysjäsenyyttä. SOCRATE-puitesopimuksen hyväksyminen on edellytys täysimääräiselle osallistumiselle WEAGiin.

Puolustusvaliokunta toteaa, että sopimusjärjestely ei vaikuta Suomen ja WEU:n keskinäiseen suhteeseen. Eurooppalaisen kriisinhallintakyvyn kehittäminen edellyttää tiiviimpää puolustusmateriaaliyhteistyötä EU:n jäsenmaiden välillä. WEAG:n täysjäsenenä Suomi olisi mukana eurooppalaisen puolustusmateriaaliyhteistyön järjestelyissä, kun niitä ollaan sovittamassa yhä tiiviimmin EU-puitteisiin.

Eurooppalaiseen puolustusmateriaaliyhteistyöhön osallistuminen palvelee myös Suomen oman puolustustarviketeollisuuden etua. SOCRATE-puitesopimus antaa Suomelle ja sen puolustusteollisuudelle mahdollisuuden saada tietoa ja WEAG:n piirissä tehtävästä tutkimus- ja kehitystyöstä ja osallistua konkreettisiin tutkimusprojekteihin. SOCRATE-järjestelyn mukaiset tutkimus- ja teknologiaprojektit eivät ole vielä varsinaista tuotekehitystyötä, vaikka tarkoituksena onkin niiden avulla kohottaa puolustusvälineiteollisuuden ja tutkimuslaitosten teknologian tasoa ja siten pyrkiä takaamaan teollisuudelle toimintaedellytykset myös avautuvien puolustusmateriaalimarkkinoiden hinta- ja teknologiakilpailun olosuhteissa.

Pariisin sopimus

Liitekirjeessä Suomi ilmoittaa noudattavansa Pariisissa 11.5.1955 Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehtyä sopimusta (jäljempänä Pariisin sopimus). Tämän sopimuksen 3 artiklan mukaan Länsi-Euroopan unionilla on oikeushenkilön asema. Tällaisen sopimusmääräyksen hyväksyminen kuuluu Suomessa lainsäädännön alaan.

Lainsäädännölliset näkökohdat

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallituksen esityksessä omaksuttu näkemys siitä, että vain edellä todettu Pariisin sopimuksen 3 artikla kuuluisi lainsäädännön alaan, on varsin suppea. Oikeusministeriö on asian valmistelun yhteydessä esittänyt, että esityksen perusteluihin olisi tullut ottaa maininta, jonka mukaan asiassa olisi aiheellista pyrkiä hankkimaan perustuslakivaliokunnan lausunto. Puolustusvaliokunta ehdottaa, että ulkoasiainvaliokunta toimii tämän mukaisesti. Lausunto on aiheellista pyytää sekä SOC-

RATE-puitesopimuksesta että Pariisin sopimuksesta.

Lausunto

Lausuntonaan puolustusvaliokunta kunnioittavasti esittää,

että hallituksen esitykseen sisältyvä puitesopimus, henkilöstön asemasta tehty sopimus sekä näihin liittyvä lakiehdotus ovat kannatettavia ja

että ulkoasiainvaliokunta pyytää asiasta perustuslakivaliokunnan lausunnon.

Helsingissä 19 päivänä syyskuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Ilkka Kanerva /kok
vpj. Jaakko Laakso /vas
jäs. Klaus Bremer /r
Seppo Kanerva /kok
Juha Karpio /kok
Antero Kekkonen /sd
Seppo Lahtela /kesk

Raimo Mähönen /sd
Tero Mölsä /kesk
Olli Nepponen /kok
Lauri Oinonen /kesk
Pauli Saapunki /kesk
Ismo Seivästö /skl.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Alpo Rivinoja.